

TARPTAUTINĖS DARBO ORGANIZACIJOS KONVENCIJA NR. 115 DĖL DARBUOTOJŲ APSAUGOS NUO JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS

Tarptautinės darbo organizacijos Generalinė konferencija,
Tarptautinio darbo biuro Administracinės tarybos sušaukta Ženevoje ir 1960 m. birželio 1 d. susirinkusi į keturiasdešimt ketvirtąją sesiją, ir
nusprendusi priimti tam tikrus pasiūlymus, susijusius su darbuotojų apsauga nuo jonizuojančiosios spinduliuotės, o tai yra ketvirtasis sesijos darbotvarkės klausimas, taip pat
nusprendusi, kad šie pasiūlymai turi būti pateikti Tarptautinės konvencijos forma,
tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimtųjų metų birželio dvidešimt antrąją dieną priima šią Konvenciją, vadinamą 1960 m. Radiacinės saugos konvencija:

I DALIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Kiekviena Tarptautinės darbo organizacijos narė, kuri ratifikuoja šią Konvenciją, įsipareigoja ją įgyvendinti įstatymais ar teisės aktais, praktikos kodeksais ar kitomis atitinkamomis priemonėmis. Kompetentinga institucija, taikydama šios Konvencijos nuostatas, tariaisi su darbdavių ir darbuotojų atstovais.

2 straipsnis

1. Ši Konvencija taikoma visai veiklai, susijusiai su darbuotojų darbo metu patiriama apšvita jonizuojančiąja spinduliuote.

2. Ši Konvencija netaikoma radioaktyviosioms medžiagoms, esančioms uždaruosiuose ar atviruosiuose šaltiniuose, taip pat jonizuojančiąją spinduliuotę skleidžiantiems aparatams su radioaktyviosiomis medžiagomis ar aparatams, skleidžiantiems nedideles jonizuojančiosios spinduliuotės dozes, kurie neregamentuojami šios Konvencijos nuostatomis įgyvendinant Konvencijos 1 straipsnyje nurodytas priemones.

3 straipsnis

1. Atsižvelgiant į esamas žinias, imamasi visų atitinkamų priemonių siekiant užtikrinti veiksmingą darbuotojų sveikatos apsaugą ir saugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės.

2. Turi būti patvirtintos šiam tikslui įgyvendinti skirtos taisyklės bei priemonės ir prieinami veiksmingai apsaugai užtikrinti būtini duomenys.

3. Siekiant užtikrinti tokią veiksmingą apsaugą:

a) darbuotojų apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės priemonės, kurias atitinkama Organizacijos narė patvirtino ratifikavusi šią Konvenciją, turi atitikti Konvencijos nuostatas;

b) atitinkama Organizacijos narė kuo skubiau, kiek tai pagrįsta, pakeičia iki Konvencijos ratifikavimo priimtas priemones, siekdama atitikties Konvencijos nuostatomis, ir skatina kitų ratifikavimo metu galiojančių priemonių pakeitimą;

c) atitinkama Organizacijos narė, ratifikuodama šią Konvenciją, nusiunčia Tarptautinio darbo biuro generaliniam direktoriui pranešimą, kuriame nurodo būdą, kaip taikomos Konvencijos nuostatos, ir darbuotojų kategorijas, kurioms jos taikomos, o savo ataskaitose apie Konvencijos taikymą pateikia informaciją apie bet kokią tolesnę šiuo klausimu padarytą pažangą;

d) praėjus trejiems metams nuo dienos, kurią ši Konvencija pirmą kartą įsigalioja, Tarptautinio darbo biuro Administracinė taryba pateikia Konferencijai specialią su šios dalies

b papunkčio taikymu susijusią ataskaitą, į kurią ji įtraukia, jos manymu, tinkamus pasiūlymus dėl tolesnių su šiuo klausimu susijusių veiksmų.

II DALIS APSAUGOS PRIEMONĖS

4 straipsnis

2 straipsnyje nurodyta veikla organizuojama ir vykdoma taip, kad būtų sudaryta galimybė įgyvendinti šioje Konvencijos dalyje nustatytą apsaugą.

5 straipsnis

Turi būti dedamos visos pastangos siekiant apriboti darbuotojų apšvitą jonizuojančiąja spinduliuote iki mažiausio įmanomo lygio, visos suinteresuotosios šalys turi vengti bet kokios nepagrįstos apšvitos.

6 straipsnis

1. Didžiausios leidžiamosios jonizuojančiosios spinduliuotės išorinės ir vidinės apšvitos dozės ir didžiausi leidžiami radioaktyviųjų medžiagų kiekiai, kurie gali patekti į žmogaus kūną, skirtingoms darbuotojų kategorijoms nustatomi vadovaujantis šios Konvencijos I dalimi.

2. Tokios didžiausios leidžiamosios apšvitos dozės ir kiekiai turi būti nuolat peržiūrini, atsižvelgiant į esamas žinias.

7 straipsnis

1. Vadovaujantis 6 straipsniu, atitinkami apšvitos lygiai nustatomi darbuotojams, kurių darbas yra tiesiogiai susijęs su apšvita ir kurie yra:

- a) 18 metų amžiaus ir vyresni;
- b) jaunesni nei 18 metų.

2. Joks jaunesnis nei 16 metų amžiaus darbuotojas negali dirbti darbo, susijusio su apšvita jonizuojančiąja spinduliuote.

8 straipsnis

Vadovaujantis 6 straipsniu, darbuotojams, kurių darbas nėra tiesiogiai susijęs su apšvita, tačiau kurie būna vietose ar praeina pro vietas, kuriose jie gali būti veikiami apšvita jonizuojančiąja spinduliuote ar radioaktyviosiomis medžiagomis, nustatomi atitinkami apšvitos lygiai.

9 straipsnis

1. Siekiant įspėti apie jonizuojančiosios spinduliuotės pavojų, turi būti naudojamas atitinkamas įspėjamasis ženklavimas. Darbuotojams pateikiama bet kokia su tuo susijusi informacija.

2. Visi darbuotojai, kurių darbas tiesiogiai susijęs su apšvita, prieš jiems pradėdant dirbti tokį darbą ir jį dirbant, tinkamai instruktuojami apie atsargumo priemones, kurių jiems reikia laikytis norint apsaugoti savo sveikatą ir užtikrinti saugą, ir nurodomos to priežastys.

10 straipsnis

Įstatymais ir kitais teisės aktais nustatyta tvarka turi būti pranešama apie bet kokią

veiklą, kurią atlikdami darbuotojai yra arba gali būti veikiami apšvitos jonizuojančiaja spinduliuote.

11 straipsnis

Turi būti vykdoma atitinkama darbuotojų ir darbo vietų apšvitos stebėseną, siekiant išmatuoti darbuotojų apšvitą jonizuojančiaja spinduliuote ir radioaktyvių medžiagų kiekį ir įsitikinti, kad nustatyti lygiai neviršijami.

12 straipsnis

Turi būti atliekamas visų darbuotojų, kurių darbas tiesiogiai susijęs su apšvita, tinkamas sveikatos tikrinimas prieš jiems pradėdant dirbti tokį darbą ar netrukus po to, kai pradėdama dirbti, ir atitinkamais laiko tarpais turi būti atliekami vėlesni sveikatos tikrinimai.

13 straipsnis

Vieną iš 1 straipsnyje nurodytų Konvencijos įgyvendinimo būdų nurodomos aplinkybės, kurioms atsiradus dėl apšvitos pobūdžio ar masto arba dėl abiejų šių priežasčių skubiai imamasi tokių veiksmų:

- a) atliekamas tinkamas darbuotojo sveikatos tikrinimas;
- b) darbdavys informuoja kompetentingą instituciją vadovaudamasis jos reikalavimais;
- c) radiacinės saugos srityje kompetentingi asmenys patikrina sąlygas, kuriomis darbuotojas vykdo savo pareigas;
- d) darbdavys, remdamasis nustatytais techniniais duomenimis ir gydytojo išvada, imasi visų būtinų taisomųjų veiksmų.

14 straipsnis

Joks darbuotojas negali būti priimamas į darbą ar tęsti darbo, kurį atlikdamas galėtų patirti apšvitą jonizuojančiaja spinduliuote, jei tai prieštarauja kvalifikuotai gydytojo išvadai.

15 straipsnis

Kiekviena Organizacijos narė, kuri ratifikuoja šią Konvenciją, įsipareigoja sukurti atitinkamą tikrinimo sistemą, kuri padėtų užtikrinti Konvencijos nuostatų vykdymą arba, kad tinkamas tikrinimas yra atliekamas.

III DALIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16 straipsnis

Oficialūs šios Konvencijos ratifikavimo dokumentai siunčiami Tarptautinio darbo biuro generaliniam direktoriui registruoti.

17 straipsnis

1. Ši Konvencija privaloma tik toms Tarptautinės darbo organizacijos narėms, kurių ratifikavimo dokumentus yra įregistravęs Tarptautinio darbo biuro generalinis direktorius.
2. Ji įsigalioja po 12 mėnesių nuo tos dienos, kai generalinis direktorius įregistruoja dviejų Organizacijos narių ratifikavimo dokumentus.

3. Kiekvienoje Organizacijos narėje ši Konvencija pradeda galioti po 12 mėnesių nuo jos ratifikavimo dokumento įregistravimo dienos.

18 straipsnis

1. Kiekviena Organizacijos narė, ratifikavusi šią Konvenciją, praėjus dešimčiai metų nuo jos įsigaliojimo dienos, gali ją denonsuoti, nusiųsdama Tarptautinio darbo biuro generaliniam direktoriui registruoti denonsavimo pareiškimą. Denonsavimas įsigalioja po metų nuo jo įregistravimo dienos.

2. Kiekvienai šią Konvenciją ratifikavusiai Organizacijos narei, kuri per metus nuo pirmiau minėtoje šio straipsnio dalyje nurodyto penkerių metų laikotarpio pabaigos nepasinaudojo šiame straipsnyje nustatyta denonsavimo teise, Konvencija galioja dar penkerius metus, o vėliau, pasibaigus kiekvienam dešimties metų laikotarpiui, Organizacijos narė gali ją denonsuoti šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

19 straipsnis

1. Tarptautinio darbo biuro generalinis direktorius informuoja visas Tarptautinės darbo organizacijos nares apie visų Organizacijos narių pateiktų ratifikavimo dokumentų ir denonsavimo pareiškimų įregistravimą.

2. Informuodamas Organizacijos nares apie gautų antrųjų ratifikavimo dokumentų įregistravimą, generalinis direktorius atkreipia jų dėmesį į šios Konvencijos įsigaliojimo datą.

20 straipsnis

Tarptautinio darbo biuro generalinis direktorius nusiunčia Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui registruoti pagal Jungtinių Tautų chartijos 102 straipsnį išsamius duomenis apie visus ratifikavimo dokumentus ir denonsavimo pareiškimus, kuriuos jis yra įregistravęs pagal pirmesnių straipsnių nuostatas.

21 straipsnis

Jei Tarptautinio darbo biuro Administracinė taryba mano, jog yra būtina, ji informuoja Generalinę konferenciją apie šios Konvencijos taikymą ir svarsto, ar įtraukti į Konferencijos darbotvarkę klausimą dėl visos Konvencijos ar jos dalies peržiūros.

22 straipsnis

1. Jei Konferencija priima naują konvenciją, visiškai ar iš dalies pakeičiančią šią Konvenciją, ir jeigu naujoje konvencijoje nenustatyta kitaip, tai:

a) Organizacijos narei ratifikavus naują pakeičiančiąją konvenciją, neatsižvelgiant į 18 straipsnio nuostatas, *ipso jure* nedelsiant denonsuojama ši Konvencija, jei ir kai naujoji pakeičiančioji konvencija įsigalioja;

b) nuo naujos pakeičiančiosios konvencijos įsigaliojimo dienos Organizacijos narės nebegali ratifikuoti šios Konvencijos.

2. Šios Konvencijos aktuali redakcija bet koku atveju galioja toms Organizacijos narėms, kurios ją ratifikavo, bet neratifikavo pakeičiančiosios konvencijos.

23 straipsnis

Šios Konvencijos tekstai anglų ir prancūzų kalbomis turi vienodą teisinę galią.

Šis tekstas yra autentiškas Konvencijos tekstas, kurį Tarptautinės darbo organizacijos

Generalinė konferencija tinkamai priėmė Ženevoje surengtoje savo keturiasdešimt ketvirtoje sesijoje, kuri buvo paskelbta baigta 1960 m. birželio dvidešimt antrąją dieną.
